

A KRISZTUST MEGTAGADÓ PÉTER.

Lectio: Lukács 22: 54—62.

Textus: Márk 14: 53—54.

Messzi évszázadokra visszanyúló hagyomány az a keresztény egyházakban, hogy a húsvéti ünnepeket az ú. n. nagyböjti időszak előzi meg. Ennek a nagyböjti időnek az igazi jelentősége nem azon van, amit a neve kifejez, tehát nem a testi böjten, hanem azon, hogy legyen egy évenként visszatérő alkalom a Jézus szenvedéseiben való elmélyedésre. Ősi gyakorlat szerint a böjti vasárnapokon a passzió történetének. Jézus szenvedéseinek egyes jeleneteit prédikálták a szószékeken, hogy így mintegy lelki zarándokúton minden évben végigvezessék a gyülekezetet a via dolorózán egészen a Golgotáig, a tragikus nagy-pénteki eseményig. Krisztus Urunknak földi élete végig, a fel-támadásig egyetlen nagy szenvedés volt. Szenvedés volt a születése, isteni méltóságának az emberi szolgálattal való fölcserélése, mennyei lakóhelyének a sáros, poros földi léttel való fölváltása, — szenvedés volt az élete, munkája, korának és honfitársainak a megnemértése, ellenállása, a hitetlenség és bizalmatlanság, mellyel találkozott, elképzelhetetlen szenvedés lehetett isteni személyének a kicsúfolása, keresztrefeszítése és halála. Ez a történet is, amit most olvastunk egyik láncszeme a Krisztus szenvedése tröténetének. Bár sokkal kegyetlenebb részletei is vannak a passzió történetének, mégis mindig úgy éreztem, valahányszor azt olvastam a Bibliában, hogy a Péter

megtagadása talán a legszomorúbb részlete az evangéliumi elbeszéléseknek, jobban fájt Krisztusnak, mint a töviskorona, mert az csak a fejét sebezte véresre, de ez a szívébe fúródott bele, — mert azt ellenségei nyomták rá durván a fejére, de ezt barát, az utolsó tanítvány, hívő lélek szúrta a szívébe. Valóban a poklokra való alászállás, amiről az apostoli hitvallásban is megemlékezünk, itt kezdődhetett számára, az Istentől való teljes elhagyatottság érzetének, tehát a pokloknak első lépcsője lehet az, amikor az utolsó megértő lélek is hátatfordít és cserben hagy. Jó, ha sohasem feledjük el azt, hogy a legfájdalmasabb megbántás Krisztus szívének sohasem az, amit ellenségei követnek el vele szemben, nem a szervezett istentagadás, nem a cinikus gúnyolódás, nem a sátán szolgáinak ateista propagandája, nem a Néró császárok keresztyén üldözése, hanem az, ha közülünk valaki, az Ő követői, barátai közül megbántja Őt.

De hogyan is tehetett éppen Péter ilyet, — kérdezzük bizonyos szemrehányással? Ha még Júdás tette volna, nem csodálkoznánk, vagy ha akármelyik másik tanítvány tette volna, jobban megértenénk, de Pétertől a legkevésbé vártuk volna. „Nem ismerem őt!“ — hogy mondhatott ilyent az a Péter, aki pár órával előbb egy kőhajításnyiról nézte végig a Megváltó gecsemánékertbeli gyötrődését. „Nem ismerem őt!“ — ezt mondta az a Péter, aki a megdicsőülés hegyén szemtől-szembe látta Jézus egész istenségét és mennyei fenségét, amikor elváltozott előtte. „Nem ismerem őt!“ — így beszélt az a tanítvány, aki először ismerte föl Jézusban az Isten Fiát és amikor erről bizonyosságot tett, Jézus őt kösziklának nevezte, aki úgy járt Jézussal a háborgó tenger színén, mintha biztos talajon mozogna, aki pár nappal előbb esküdözéssel fogadta Jézusnak, hogy ha mindnyájan megbotránkoznak is benne, ő soha! Hát lehet egy szívben ennyire közel a leggazdagabb hitbeli magasság és a legnyomorultabb bűnös mélység egymáshoz? Ez a szomorú történet azt mutatja, hogy lehet és újra csak azt láthatjuk belőle, hogy mennyire nem vagyunk képesek a magunk erejéből megállani a hitben, mennyire tehetetlen önmagában még a legkiválóbbnak hitt ember is közöttünk, mennyire igaz az, hogy a keresztyénségünk, a Krisztus-követésünk sohasem lehet rutin kérdése, mennyire esendők vagyunk, mennyire eltűnik sokszor az a látszólagos nagy különbség a Péterek és Júdások között és önmagában véve mennyire egyforma két bűnös ember a hithős és az áruló!

A felolvasott igéből egyszerre meglátjuk azt is, hogy az életét Krisztusért feláldozni akaró Péter, a köszikla apostol hogy jutott odáig, hogy még iz ismeretséget is megtagadta az Isten Fiával! Imé ezt olvassuk: Péter pedig távolról követé Jézust be egészen a főpap udvaráig és ott üle a szolgákkal és melegsik vala a tűznél. Tehát az volt a baj, hogy távolról kö-

vette Jézust. Amikor Júdás vezetésével a római katonák betörték a Gecsemáné kertbe, és Jézus ártatlan kezeit összekötözték: a meglepett tanítványok ijedtükben szétfutottak, Péter volt az egyetlen, aki félénken, dobogó szívvel követte a Jézust magával vonszoló menetet be egészen a főpap udvaráig. Nem kell ide semmiféle szimbólikus magyarázat, vehetjük szószerint az igét: távolról követte a Mesterét. Ez volt bukásának az oka. Egy egész utcahossz, vagy talán még több is volt Péter és Jézus között, az apostol nem volt szorosán Jézus mellett, ezért férhetett a sátán közel hozzá.

Jézus Krisztust ma is mindig azok szokták megtagadni, akik távolról követik Őt. És megfordítva: akik a Krisztust távolról követik, azoknak csak a legelső alkalom kell és máris megtagadják Őt. — Mit is jelent távolról követni Jézust? Azt, hogy Krisztus és közöttük kisebb-nagyobb távolság van. Ismeretek olyan embert, aki 20 éves távolságban van Jézustól, mert 20 évvel ezelőtt konfirmált. Akkor volt neki utolsó eleven élménye a Krisztussal való együttlétről, akkor érezte utoljára a Krisztus közelségének a melegét. És azóta valahányszor Krisztusról hall, 20 esztendőnek a ködös nagy távolságában keresgéli azt a Krisztust, akit követni akar. Mennél jobban halad az idő fölötte, annál jobban növekszik a távolság közöttük, annál inkább belevész Krisztus alakja a ködbe a szemei előtt. Vannak emberek, akiket egy-egy vallásos élmény, egy megragadó prédikáció odaállít Krisztus mellé, de azután lassan elmaradnak Tőle, míg azután egy újabb prédikáció újra meg újra meg nem rázza őket. Ezek azok, akik minden nap egyszer-kétszer komoly bibliatanulmányozás és imádkozás által keresik a kapcsolatot Krisztussal, szorosán a nyomában haladnak és minden nap arra akarnak menni és minden adott esetben azt akarják tenni, amit Ő mutat, amerre Ő vezet. Te milyen távolságról követed a Krisztust Testvérem!? — De nemcsak ilyen idői távolság van, hanem térbeli is. Vannak olyan keresztyének is, akik nagyon szeretik a templomot, az egyházat, a református istentiszteletet, de csak távolból. Akik szükségesnek tartják a legkülönbözőbb belmissziói munkákat, de ők maguk távol tartják magukat minden olyan helytől, alkalomtól, összejöveteltől, ahol Krisztus jelen szokott enni, akik távolmaradnak minden áldozatvállalástól, teherhordozástól, adakozástól, szolgálattól, tehát egyszóval magától az Úr Jézus Krisztustól. Te milyen távol vagy ilyen tekintetben Tőle, Testvéreim!? — Van erkölcsi távolság is a Krisztustól. Ez az, amikor nagyon távol van a szeretetem a Krisztus szeretetétől, messze vannak az indulataim a Krisztus indulataitól, nagyon messze lemaradt az életem a Szent Lélek által irányított keresztyén élettől. Ez az, amiről azt mondjuk, hogy nagyon messze vagyok én még attól, amit Pál apostol mint keresztyén életeszmenyt állított föl, amikor ezt mondta: Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.

Azt hiszem Testvérem, velem együtt ezen a ponton érzed te is legjobban, hogy mennyire távolról követed a Krisztust.

Hogy milyen veszélyes dolog távolról követni a Krisztust, akkor értettem meg, amikor egyszer a svájci hegyekben, 3.000 méter magasan, hajnali szürkületben tapostuk a térdig érő havat. Elmaradtunk a vezetőtől, mindig nagyobb távolságról követtük őt, nyugodtan tehattuk, mert láttuk a hóban a lábnyomát, tudtuk, merre kell mennünk. Egyszer azonban azt vetjük észre, hogy az előttünk járt vezető lábnyomait befújta a szél, majd tovább keresgélve ismét több irányba is vezető lábnyomokat találtunk. Elindultunk az egyik nyomban, azt sem tudva, hogy a túrista vezetőt követjük-e, vagy egy másik eltévedt embert. Félnapos barangolás után sült ki, hogy mennyire eltévedtünk. — Nem jó dolog távolról követni Jézust mert még az is kiderülhet, hogy nem is az Ő nyomdokain járunk, ahogy hisszük és ahogy szeretnénk, hanem már régen eltévedtünk egy másik eltévedt ember nyomán.

Távolról követni Jézust! Ez az út vezet a Krisztus megtagadására. Így indult el Péter is a lejtőn.

De nemcsak az volt a hibája Péternek, hogy távolról követte Jézust, hanem az is, amiről továbbá így tudósít az Ige: „Péter a főpap udvarán ott üle a szolgálkával és melegszik vala a tűznél“. Elvegyült a Krisztus ellenségei között, mintha ő is közibük tartozna, nem mert színt vallani. Amikor durva tréfákkal élcelődtek a szelíd arcú názáreti tanítómester fölött, akit éppen az imént vonszoltak be a papi tanács elé, amikor nagyokat hahotáztak egy-egy ízléstelen kiszóláson, Péter valószínűleg kényszeredetten együtt mosolygott velük, hogy el ne árulja magát. Igyekezett elrejteni, eltitkolni azt, hogy ő is Krisztushoz tartozik. Tulajdonképpen ezzel a Krisztus ellenségei közé való szórtlan elvegyüléssel is megtagadta már a Krisztust.

Krisztus megtagadásának ez a másik útja: elvegyülni az Ő ellenségei közé, hozzáhasonulni egészen a világhoz, nehogy észre vegyék rajtunk, hogy a názáreti Jézushoz tartozunk, nehogy meglássék rajtunk, hogy református keresztyének vagyunk, nehogy megtudja valaki valamilyen cselekedetünkről, kézmozdulatünkről, vagy tekintetünkről, hogy Bibliánk van és imádkozni is szoktunk. Megalkuvó, a világgal összeelegyedő, elvegyülő keresztyénség az, amit ma szeltében-hosszában magunk körü és magunkban is látunk és ismerünk. Péter arra vigyázott, nehogy más legyen, mint a többiek, mert akkor elárulja magát, hogy ő is Jézushoz tartozik. Ez a típus ma szerfölött megsokasodott. Ilyen Péterekkel van tele a képviselőház; milyen szomorú az, hogy református keresztyén politikusok az országház kapuján kívül hagyják az evangéliumi lelkületüket! Ilyen megalkuvó Péterek írják ma az újságokat, a regényeket, a színdarabokat és mozdídarabokat, alig van közöttük egy vagy kettő, aki a közönség alacsony ízlése és közgondolkozása ellenére

is meg meri vallani nyíltan evangéliumi hitét. Elszomorító, amikor egy ref. író is éppen olyan alacsony erkölcsi színvonalon mozgó dolgokat ír, mint az, akinek semmi köze nincsen Krisztushoz. És hányszor vagyunk mi is ilyen Péterek amikor társaságban annyira láthatatlanná tesszük a Krisztushoz való tartozásunkat hogy éppen úgy szórakozunk, pletykálkodunk, megszólunk másokat, sebeket osztunk, gyűlölünk, éppen úgy együtt kacagunk a trágár vicceken, mint azok, akik sohasem szoktak közösségben lenni Krisztussal. Mit ér akkor a mi templomba járásunk, bibliaolvasásunk és imádkozásunk, ha olyan jól leplezzük el a bennünk támadt mennyei világosságot, hogy a környezetünkre semmi fény nem szűrődhet ki belőlük. — Péter elvegyült a római katonák között és ott melegedett a tüzők mellett. Hányszor megtörténik velünk is az, hogy olyan irodalmi, művészi, általában szellemi tüzek mellett melegszünk, melyeket Krisztussal mit sem törődő emberek gyújtottak meg és más tüzeket, amelyeket a Szentlélek éleszt, észre sem veszünk! Szótlanul elvegyülni, meglapulni egy társaságban, amely nem a Krisztus társasága, úgy, mintha mi is közibük tartoznánk: már ez magában véve is a Krisztus megtagadását jelenti. Nem kitűnni, nem fényleni, nem árasztani a mennyei világosságot, nem lobogtatni a Szentlélek tüzeit: már ez is a Krisztus megtagadásával egyenlő. Innen már csak egy lépés a nyílt tagadás, csak valami csekély alkalom kell mint Péternek az a jelentéktelen cselédleány, aki gúnyosan ránevetett, már ez is elég volt, hogy megtagadja nyíltan is a Krisztussal való közösséget. Annak, aki távolról követi Jézust és aki el szokott vegyülni a Krisztus nélkül élők társaságában: csak az alkalom kell: egy kínálkozó jó parti, egy készülő vegyesházasság és máris megtagadja Krisztust a reverzálisadással, — vagy egy fölkínált jó állás: és máris kész az áttérésre, egy kis politikai rendszerváltozás és máris hajlandó megtagadni minden közösséget a keresztyén egyházzal, ha az gyanús egyénné tenné őt a politikai felsőség előtt. Távolról követni az Urat és elvegyülni a gúnyolódók között: ezen az úton haladva lett a kőszikla apostolból Krisztus tagadó Péter.

Amikor már Péter harmadszor átkozódva és esküdözve erősítgette, hogy sohasem látta Jézust, akkor egyszerre megszólalt a kakas. A kakasszó általában ébresztő, az alvásból való ébresztést jelenti, a kakasszó jelzi, hogy vége a sötétségnek, új fénylő nappal következik újra. Ilyen ébresztő szózat, mintegy álomból való félrázás volt Péter számára is a kakasszó, ami egyszerre eszébe juttatott neki mindent. Ma is küld az Úr tanítványainak ilyen ébresztést. Minden betegágy, minden megpróbáltatás, minden csapás és minden evangéliumhirdetés nem egyéb, mint ébresztő, fölrázás, hogy térjünk már végre magunkhoz és egyúttal bizonyosság arról, hogy Isten nem szűnt meg kegyelmes lenni irántunk, még mindig, mindennek ellenére is tö-

rődik velünk. Péternek elég volt egyszeri kakasszó, néked hány-szor szólt már így a kakas?! És mit gondolsz, hány-szor fog még szólani a Krisztus, hogy megtérj végre?! — Amint Péter megfordul: találkozik tekintete Jézus tekintetével. Ki tudná leírni, mi minden lehetett ebben a szelíd tekintetben akkor? De nagyon megrázhatta Pétert, mert egyszerre nem törődött környezetével, senkivel, hanem elfacsarodott a szíve és keservesen sírni kezdett. Szomorú vád is lehetett Jézus szemében, de azt hiszem, még több szeretet; mintha csak azt mondta volna ez a két bánatos szem: barátom, szemmel tartalak téged, bár elfeledtél engem; én ismerlek téged, bár te nem akarsz ismerni engem; nem szégyellek tégedet, vallást teszek rólad az Atyánál, bár te megtagadtál is engem! Ez a tekintet, amelyben egyszerre látjuk meg a magunk hitványságát és az Ő jóságát, a magunk hűtlenségét és az Ő hűségét, ez az a tekintet, amelynek a hatása alatt nem tud mást tenni az ember, mint keservesen sír! Ebből a sírásból fakad az igazi megtérés. — Testvérem, aki távolról szoktad csak követni Krisztust, vagy aki el szoktál vegyülni a világ fiai közé, vagy talán már nyíltan meg is tagadtad az Urat: vedd észre, milyen határtalan, érthetetlen szeretettel néz rád még mindig Jézus, csendes imádságban nézz te is naponta az Ő szemébe és akkor látod meg, mit vétettél ellene, de akkor látod meg az Ő kegyelmét és megbocsátását is! És ez a tekintet fölemel és erőt ad arra, hogy ezentúl közvetlenül a nyomdokaiban járjál, ne csak távolról kövesd Őt, és arra is, hogy minden körülmények között bátran merjed vallani, hogy Őhöz tartozol! Jézus szeretettel néz rád, Testvérem, várja, hogy észrevegyed, nézz te is a Krisztusra. Ámen.

Dr. Joó Sándor.

SZOLGÁLAT.

Lectio: Ján. ev. XIII: 1—17.

Textus: Máté ev. XX: 28.

Urunk Jézus földi pályafutását tanulmányozva, aligha találunk meghatóbb és tanulságosabb jelenetet annál, mint amit a János ev. XIII. r.-ben olvasunk. (Lectio.) Ennek jelentőségét még fokozza, hogy közvetlen utána az Úrvacsora sákramentumát szerezte Jézus.

Ímé az Úr megmosta a tanítványok lábait. A három első evangélista nem jegyzi fel ezt a történetet. De annál részletesebben megírja a negyedik evangélista, János apostol, kiről tudjuk, hogy az utolsó vacsoránál az Úr mellett foglalt helyet s fejét gyöngéden az Úr vállára hajtotta.

Testvéreim, még a mi szegényes képzeletünk is angyalszárnyakat ölt e sorok olvasása közben. Jelenjen meg lelki szemünk előtt, mint készít nagy gonddal langyos vizet az Úr. Mint